

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ДОБОЈ
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА СОЦИО-ЕКОНОМСКО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА
НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ДОБОЈ
ЗА ПЕРИОД 2024. - 2027. ГОДИНЕ**

Добој, 2024. године

Садржај

Увод	3
Правни оквир	4
Анализа тренутног стања и потреба ромске популације у Граду Добој	8
Секторски циљеви	14
Секторски циљ 1: Ојачати институционалне капацитете Града Добој за сарадњу са ромском заједницом.....	14
Секторски циљ 2: Побољшати услове становања Рома на подручју Града Добој...	14
Секторски циљ 3: Унапрједити услове за запошљавање и бољу запошљивост Рома	14
Секторски циљ 4: Побољшати приступ систему образовања за ромску дјецу	15
Секторски циљ 5: Унапрједити социјалну и здравствену заштиту Рома.....	15
Секторски циљ 6: Побољшати услове за заштиту права и промовисање језика, историје и културе Рома	15
Образац локалног акционог плана (ЛАП 24/27).....	16
Мониторинг и извјештавање.....	27

Увод

Локални акциони план за социо-економско укључивање Рома и Ромкиња на подручју Града Добој за период 2024-2027. године (у даљем тексту: ЛАП 24/27) је плански документ којим се на свеобухватан начин приступа потребама и приоритетима ромске популације која живи на подручју Града Добој и који је израђен у оквиру ROMACTED II пројекта који финансирају и проводе Европска Унија и Вијеће Европе.

Основни циљ израде овог стратешког документа је креирање свеобухватне политике јединице локалне самоуправе у погледу социо-економског укључивања Рома како би се осигурала правна, стварна и трајна равноправност припадника ромске популације на територији Града Добој.

Према доступним подацима, лица ромске националности се суочавају са комплексним проблемима и препрекама за пуно социо-економско укључивање.

У сврху превазилажења приоритетних проблема са којима се суочава ромска заједница, Градоначелник Града Добој формирао је мултисекторску радну групу за израду ЛАП-а 24/27.

Радну групу су чинили представници институција, јавних установа и представници ромске заједнице док су уз подршку пројекта ROMACTED II у процес израде документа укључени и вањски сарадници чија је улога била да у блиској сарадњи са радном групом а) пруже подршку приликом прикупљања и обраде прикупљених података и б) да израде и омогуће финализацију нацрта ЛАП-а 24/27.

Планираним мјерама и активностима настоји се у значајној мјери побољшати положај Рома на територији Града Добој. С обзиром да ЛАП покрива период од 2024. до 2027. године, документ представља основ за издавања из Буџета Града али и аплицирање на доступна бесповратна средства из Буџета Републике Српске, Босне и Херцеговине (укључујући и ИПА средства) као и за аплицирање према осталим донаторима који финансирају програме усмјерене на смањење вишеструке економске и социјалне искључености Рома у БиХ.

Уважавајући приоритетне потребе ромске националне мањине у Граду Добој утврђен је дугорочни стратешки циљ који је усмјерен на „побољшање укупног социо-економског положаја Рома и Ромкиња у Граду Добој” који се реализује кроз провођење шест секторских циљева који ће омогућити следеће:

- Ојачати институционалне капацитете Града Добој за сарадњу са ромском заједницом
- Побољшати услове становања Рома на подручју Града Добој,
- Побољшати услове за запошљавање и бољу запошљивост Рома,
- Побољшати приступ систему образовања за ромску дјецу,
- Унаприједити социјалну и здравствену заштиту Рома,
- Побољшати услове за заштиту права и промовисање језика, историје и културе Рома.

Правни оквир

Босна и Херцеговина (у даљем тексту: БиХ) је као чланица Уједињених нација од маја 1992. године, а од априла 2002. године и као чланица Вијећа Европе, ратификовала бројне међународне документе који су од важности за законодавно уређење државе и које су створиле обавезу да као држава чланица своје законодавство усклади са свим прихваћеним међународним стандардима за заштиту људских права, у свим областима, укључујући обавезу да осигура уживање права националним мањинама.

Ратификовањем међународних стандарда људских права БиХ је преузела низ обавеза чије испуњење треба да осигура да све особе на територији БиХ, под једнаким условима и без дискриминације по било којем основу, уживају минимум стандарда људских права. У односу на одређене категорије грађана које су препознате као посебно угрожене категорије БиХ је дужна предузети додатне мјере.

Европска конвенција о људским правима и слободама прописује да је држава чланица дужна да осигура свакој особи уживање свих права утврђених законом без дискриминације по било којем основу као што је пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза са неком националном мањином, имовинско стање, рођење или други статус.

Оквирна конвенција за заштиту права националних мањина утврђује да је заштита националних мањина и права и слобода припадника тих мањина саставни дио међународне заштите људских права и као таква спада у област међународне сарадње, те се уговорне стране обавезују да гарантују припадницима националних мањина равноправност пред законом и једнаку законску заштиту.

У том смислу, забрањена је било каква дискриминација на основу припадности националној мањини. Ова Конвенција даље захтјева од земаља потписница да усвоје, гдје је то потребно, одговарајуће мјере за унапређење, у свим областима економског, социјалног, политичког и културног живота, пуне и ефективне равноправности између припадника националне мањине и оних који припадају већини односно да у том погледу посебно поведе рачуна о условима који се односе на припаднике националних мањина.

Кад говоримо о правима Рома, међународни стандарди људских права захтјевају да држава осигура Ромима једнако уживање људских права као свим другим особама на својој територији, без дискриминације што је у складу са Уставом БиХ, Уставом Републике Српске и важећим законима.

Законски оквир и одредбе за заштиту права националних мањина у Босни и Херцеговини чине, осим Устава БиХ и устава оба ентитета, и Закон о заштити права припадника националних мањина те Закон о забрани дискриминације усвојени на државном и ентитетском нивоу као и у Брчко Дистрикту БиХ (у даљем тексту: БД БиХ).

При законодавној власти на државном и на ентитетском нивоу и у БД БиХ основани су:

- **Вијеће националних мањина Парламентарне скупштине БиХ** као савјетодавно тијело које даје мишљења, савјете и приједлоге Парламентарној скупштини о свим питањима која се тичу националних мањина у БиХ,
- **Савјет за националне мањине Републике Српске** као посебно савјетодавно тијело Народне Скупштине Републике Српске које даје мишљења и приједлоге о свим питањима која се тичу националних мањина,
- **Вијеће националних мањина Федерације БиХ** као савјетодавно тијело Парламента Федерације БиХ.
- **Вијеће националних мањина Брчко дистрикта БиХ** као савјетодавно тијело Скупштине Брчко дистрикта БиХ.

Одредбе о забрани дискриминације су уткане и у Статут Града Добој који у Члану 10. наводи да „у Граду, грађани остварују људска права и слободе, која су им гарантована међународним актима, Уставом и законом, без дискриминације по било којој основи“.

У току израде документа строго се водило рачуна о уређењу Републике Српске, и подјели надлежности између републичког и нивоа јединица локалне самоуправе као и важећим прописима. У додатку, у обзир су узети и релевантни стратешки документи као што је Стратегија за унапређивање и заштиту права припадника националних мањина у Републици Српској за период 2020.–2024. године, те локални развојни документи односно Стратегија развоја града Добој за период 2023 – 2029. година¹ која представља кључни стратешко-плански документ који треба да трасира развој Града у наредном периоду.

Надлежне власти на свим нивоима у БиХ континуирано проводе активности којима настоје осигурати једнаке могућности за Роме што доприноси укупном инклузивном расту у БиХ али и представља један од начина испуњења обавеза БиХ које проистичу из процеса придруживања Европској унији (у даљем тексту: ЕУ).

Инклузија Рома налази се високо међу приоритетима ЕУ када је у питању проширење и представља процес који је започео раније у Европи, али и шире кроз Декаду укључења Рома 2005–2010, у којој је равноправно учествовала и БиХ. Након овог процеса земље регије Западног Балкана, као земље кандидаткиње за придруживање ЕУ, прихватиле су да ускладе своје политике и стратегије са Оквиром ЕУ-а за националне стратегије интеграције Рома. То је резултовало стратегијом и акционим плановима за социо-економско укључивање Рома на БиХ нивоу на који сагласност дају и ентитетске владе као и Влада БД БиХ.

¹ Нацрт Стратегије развоја Стратегија развоја града Добоја за период 2023 – 2029. година:
<https://doboj.gov.ba/wp-content/uploads/2023/08/Nacrt-Strategije-razvoja-grada-Doboj-cirilica.pdf>

Када је у питању заштита права националних мањина и социо-економско укључивање Рома, у јулу 2019. године премијери Западног Балкана усвојили су Декларацију о интеграцији Рома у процесу проширења ЕУ-а (тзв. Познан Декларација) обавезавши се да, на конкретан начин, побољшају положај Рома у погледу образовања, запошљавања, здравства, становања, матичних књига и борбе против дискриминације до тренутка приступања њихових земаља ЕУ.

Познан Декларацијом, у склопу проширења ЕУ-а, надлежне власти обавезале су се на постизање следећих циљева у наредном периоду:

- „(1) Запошљавање: повећати стопу запослења Рома у јавном сектору до стопе једнаке пропорционалном учешћу Рома у укупној популацији / повећати стопу запослења Рома на најмање 25%;
- (2) Становање: гдје год је то могуће, легализовати сва неформална насеља гдје живе Роми или осигурати трајан, пристојан и повољан смјештај који уклања сегрегацију Рома који тренутно живе у неформалним насељима која, из оправданих разлога, не могу бити легализована;
- (3) Образовање: повећати упис и стопу завршетка основног образовања Рома на 90% и упис и стопу завршетка средњег образовања на 50%;
- (4) Здравство: осигурати општу покривеност Рома здравственим осигурањем од најмање 95% или до стопе једнаке остатку популације;
- (5) Цивилна регистрација: осигурати да се сви Роми упишу у матичне књиге;
- (6) Недискриминација: ојачати владине структуре да штите од дискриминације и успоставити посебан одсјек за недискриминацију Рома у оквиру формалних недискриминацијских тијела за обраду жалби Рома, осигурање правне подршке жртвама и идентификовање дискриминације, укључујући институционалну и скривену дискриминацију;
- (7) Користити доступне податке, укључујући резултате Регионалног истраживања о Ромима Западног Балкана из 2017. године, како би се формулисале политике за интеграцију Рома засноване на подацима. Такође, неопходно је успоставити адекватан механизам за праћење и извјештавање о provedби ромских политика, укључујући податке који су релевантни за мјерење и постизање циљева наведених у Декларацији, тако што ће се именовати одговорне националне статистичке агенције као одговорне институције за прикупљање података у складу с њиховим програмима;
- (8) Осигурати јачање и подршку контактної тачки за Роме као свеобухватном механизму за координацију и provedбу циљева договорених у оквиру Декларације те за осигурање синергије међу надлежним министрима одговорним за интеграцију Рома;
- (9) Договорити да се развију, усвоје и provedу регионални стандарди о јавним буџетима у вези с интеграцијом Рома за главне и циљане политике, користити и повећати јавно буџетирање на централном и локалном нивоу како би дошли до ромских заједница ради остварења наведених циљева, користити доступна донаторска средства, укључујући инструменте предприступне помоћи како би се побољшао статус Рома;
- (10) Обавезати се на успостављање формалних канала и механизма за заједничко укључивање локалних власти и ромских заједница у формулисање политика, доношење одлука, provedбу и праћење напора и подухвата како би се постигли циљеви из Декларације.“

Правци дјеловања ЕУ-а додатно су потврђени Стратешким оквиром ЕУ-а за равноправност, укључивање и учествовање Рома за период 2020.–2030.године, који је усвојен 7. новембра 2020. године у Бриселу. Очекивања за земље проширења су конкретне и наглашене у Поглављу V овог документа у којем се наглашава:

„ЕУ и државе чланице требале би промовисати равноправност, укључивање и учешће Рома у њиховом вањском дјеловању, посебно у оквиру њихових политика проширења, сусједства, развоја и хуманитарне политике. Регија Западног Балкана представља геостратешки приоритет за ЕУ. У саопштењу Комисије из фебруара 2020. године позива се на усклађивање с политикама ЕУ-а, укључујући и подршку најугроженијима. Партнери из Западног Балкана већ су се добровољно ускладили с оквиром ЕУ-а за националне стратегије интеграције Рома до 2020. године и постигли су изузетан напредак. На Самиту „ЕУ – Западни Балкан”, одржаном у мају 2020. године у Загребу, челници ЕУ-а потврдили су своју подршку европској перспективи Западног Балкана и своју одлучност да појачају подршку за његову политичку, економску и социјалну трансформацију. Поздравили су снажну посвећеност партнера Западног Балкана примату демократије и владавине закона, укључујући људска права, равноправност полова и мањинска права“.

Обавезе БиХ такође проистичу из тзв. Агенде 2030 гдје је први корак у реализацији Агенде 2030 у БиХ био израда Оквира за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ као заједничког документа свих нивоа власти који утврђује шире развојне правце, путем којих власти, на свим нивоима, настоје допринијети остваривању циљева одрживог и инклузивног развоја.

Оквир наводи три правца одрживог развоја у БиХ: 1) Добра управа и управљање јавним сектором, 2) Паметан раст и 3) Друштво једнаких могућности, те двије хоризонталне теме: 1) Људски капитал за будућност и 2) Принцип „Нико не смије бити искључен“ као и тзв. акцелераторе и покретаче за сваки развојни правац.

Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ утврђује и конкретне подциљеве као и индикаторе путем којих ће се напредак мјерити и који су узети у обзир током израде стратешких планских докумената и других политика свих нивоа власти у БиХ, па тако и ЛАП-а.

ЕУ кроз своје програме техничке и финансијске помоћи помаже БиХ на европском путу и наставиће пружати подршку примарно кроз Инструмент претприступне помоћи (ИПА). Подршка током зелене и дигиталне трансформације те других приоритета је предвиђена и кроз значајне изворе финансирања као што је Економски и инвестицијски план за Западни Балкан².

² Економски и инвестицијски план за Западни Балкан има за циљ да подстакне дугорочни економски опоравак региона и његову економску интеграцију. Подржаће зелену и дигиталну транзицију на Западном Балкану, спровођење реформи неопходних за напредак на путу ка ЕУ и приближавање региона јединственом тржишту ЕУ. Више на: https://www.eeas.europa.eu/delegations/montenegro/pitanja-i-odgovori-ekonomsko-investicioni-plan-za-zapadni-balkan_me?s=225

У настојању да се питање укључивања и учешћа Рома уреди на начин који је комплементаран процесима на нивоу БиХ и ЕУ, ЛАП 24/27 Града Добој се дјелимично наслања на Акциони план Босне и Херцеговине за друштвену инклузију Рома и Ромкиња за период 2021-2025, на који је Влада Републике Српске дала сагласност.

На тај начин, стратешки циљеви и мјере предложени кроз ЛАП 24/27 одражавају локални контекст и специфичности али су уједно и комплементарне са Познан декларацијом и Стратешким оквиром ЕУ-а за равноправност, укључивање и учествовање Рома за период 2020-2030.

У складу са наведеним, ЛАП 24/27 представља свеобухватан оквир за дјеловање унутар којег ће Град Добој у наредном периоду конкретно допринијети заштити права, побољшању приступа јавним услугама и социо-економском оснаживању и укључивању Рома на подручју Града Добој, те приступити изналажењу партнера у имплементацији који могу и технички и материјално допринијети испуњењу циљева ЛАП-а.

Анализа тренутног стања и потреба ромске популације у Граду Добој

Роми на подручју Града Добој се суочавају са врло комплексним социо-економским изазовима као што су дуготрајна незапосленост, недостатак адекватног стамбеног простора и низак ниво образованости.

Приликом израде ЛАП-а 24/27, прикупљени су доступни званични подаци и остале релевантне информације којима располажу надлежне институције, а који су искоришћени да би се издефинисали циљеви, мјере и активности које садржи овај документ.

За све званичне податке који се односе на етничку припадност, структуру становништва (по роду, старосним границама, степену образовања, запослености итд.) Град Добој се обраћа Заводу за статистику Републике Српске. Према званичним подацима, на подручју Града Добој живи укупно 149 лица Ромске националности, од тога 85 мушкараца и 64 жене. На подручју Града ромске породице су настањене у осам (8) насеља.

Старосна структура становника Ромске националности на подручју Града Добој је следећа:

	укупно	мушкараца	жена
0-14 година	52	34	18
15-29 година	39	22	17
30-49 година	38	19	19
50-64 година	12	5	7
65-84 година	8	5	3
85+ година	-	-	-

Према званичним подацима матичне службе број новорођене ромске дјеце уписане у матичну књигу рођених (МКР) у 2023. години је 7.

Званични подаци о укупном броју лица ромске националности уписаних у МКР није доступан нити би био поуздан индикатор, с обзиром на то да се нису сва лица изјаснила о националности, нити су на то обавезна по закону.

У сврху планирања важну улогу имају и незваничне процјене о стању и потребама ромске популације, а посебно подаци који су прикупљени директно од ромских заједница и представника.

Према подацима медијаторке за ромска питања, предсједнице ромског удружења „Мадара“ Добој, која је ангажована у склопу имплементације гранта који је финансиран средствима ROMASTED II пројекта Вијећа Европе, на подручју Града Добој, у 8 насеља живи 85 породица са укупно 170 лица једнаке дистрибуције међу половима. Међу њима, 132 лица (77,65%) су малолетна дјеца, међу којима је и 35 дјечака и 26 дјевојчица узраста 0-5 година. У старосној групи од узраста од 6-18 година је 41 дјечак и 30 дјевојчица.

Током процјене тренутног стања, надлежни, у сарадњи са представницима ромске заједнице, су идентификовали опште и секторске потребе и приоритете, и то примарно у областима становања, запошљавања, образовања, здравствене и социјалне заштите, промоције језика и културе и заштите права.

Један од додатних проблема који је идентификован је и потреба за изналажењем начина да се на адекватан, законски и проводив начин редовно прикупе и ажурирају релевантни подаци о потребама и приоритетима ове популације чиме би се омогућило адекватније планирање и праћење реализације активности усмјерених на рјешавање приоритетних проблема са којима се суочавају Роми у Граду Добој.

У коначници, два додатна проблема који прожимају све остале секторе је недостатак организованог дјеловања представника ромске заједнице и низак ниво познавања рада и функционисања јединице локалне самоуправе.

Рјешење ових проблема би олакшало идентификацију приоритета и могућих праваца дјеловања градске управе у циљу систематског, поступног и одрживог рјешавања горућих проблема и укључује јачање капацитета градске управе, оснаживање заједнице, додатно информисање и едукацију и то коришћењем оквира који промовише заштиту и остваривање људских права (енг. *Rights Based Approach*).

Обзиром на наведено, планиране активности ће се проводити са представницима институција, установа и ромским заједницама чиме ће се конкретно градити капацитети те подстицати партиципација, одговорност, недискриминација и једнакост, те оснаживање.

Када су у питању секторске потребе, у **области запошљавања** евидентне су потребе за подизањем запошљивости, побољшању квалификационе структуре, те стимулсању

запошљавања и samozapoшљавања Рома. Према незваничним подацима око 30 лица се бави неким видом неформалног рада најчешће сакупљањем секундарних сировина. Квалификациона структура је јако неповољна, јер већина незапослених који се налазе на евиденцији Завода за запошљавање РС – филијале у Добоју, су без квалификација.

Према подацима надлежних Роми редовно уписују дјецу у образовне институције, али проблем и даље представљају чести и неријетко и дуготрајни изостанци. Још увијек значајан број ученика напушта основно образовање што значајно умањује њихове шансе за касније запошљавање, те додатно подрива даљу социјализацију и интеграцију.

Са друге стране, немогућност запошљавања креира додатну форму искључености, јер продубљује сиромаштво и неријетко представља плодно тло за самодеструктивно наступање и дјеловање одраслих, а посебно адолесцената. Екстремно сиромаштво дјелује негативно на све аспекте живота појединца, породице и заједнице гдје појединци, а посебно жене и дјеца лакше долазе у ризик од нарушавања основних права и слобода, занемаривања, насиља, па све до различитих форми експлоатације укључујући и трговину људима. Из ових разлога, активности предвиђене кроз ЛАП 24/27 су усмјерене не само на побољшање материјалних услова живота, информисање и едукацију него и на оснаживање појединаца и заједнице у цјелини посебно када је у питању заштита жена и дјеце и превенција и сузбијање насиља у породици, експлоатације, трговине људима и сл.

Обзиром да се програми запошљавања проводе од стране надлежног Завода за запошљавање Републике Српске (у даљем тексту: ЗЗЗ РС) и да Град Добој нема надлежност да самостално креира политику запошљавања, намјера надлежних је да у сарадњи са ЗЗЗ РС проведу детаљну анализу ситуације и издвоје додатна средства за имплементацију већ постојећих програма новчаних подстицаја за запошљавање и samozapoшљавање Рома који се годишње проводе у складу са Акционом планом запошљавања РС, а који доноси Влада Републике Српске. Планиране активности су у складу са Стратегијом запошљавања Републике Српске 2021.–2027. године која за локални ниво власти предвиђа активну улогу када је у питању усклађивање понуде и потражње на тржишту рада и запошљавање циљних категорија у којима се у доброј мјери налазе и Роми, те посебно мјера 4.1.4. која се специфично односи на „Програм подршке запошљавању Рома“.

Имајући у виду да је повећање запошљивости апсолутни приоритет, са надлежним образовним и другим институцијама и установама као и привредом, а кроз блиску сарадњу са ромском заједницом, надлежни планирају да проведу низ активности са циљем повећања информисаности о могућностима запошљавања и образовања кроз програме ЗЗЗ РС, те проведу потребне анализе које ће омогућити даље јачање социјалног дијалога на локалном нивоу и створити здраву основу за provedбу будућих иницијатива посебно оних усмјерених на тзв. партнерства за запошљавање.

Град Добој планира да у наредном периоду акценат такође стави и на потребе у области **стамбеног збрињавања** ромске популације, те да у сарадњи са Министарством за људска права и избјеглице БиХ и невладиним сектором као и уз помоћ домаћих, али и донаторских средстава реализује пројекте који ће омогућити реконструкцију и/или санацију стамбених

објеката у којима живе Роми и пратеће инфраструктуре. С обзиром на значај очувања животне средине за општу добробит заједнице и друштва у цјелини, значајни напори ће бити уложени и у активности информисања о темама важним за културу становања, очување животне средине и остале теме везане за квалитет становања у урбаним условима.

У додатку, надлежни планирају да у наредном периоду проведу анализу потреба те обезбиједи финансијска средства за финансирање трошкова легализације постојећих објеката, издавања потребних дозвола, пројектовање стамбених објеката, те трошкове техничког пријема објеката односно изналажења алтернативних рјешења за објекте које из било којег објективног разлога није могуће легализовати. План потреба ће сагледати и остале потребе као и стање комуналне инфраструктуре, јавних површина, јавне расвјете, заједничких садржаја, адекватног одлагања отпада и сл., те предвидјети иницијативе уређења зелених површина и површина за одмор и рекреацију.

Када је у питању **образовање** ромске дјеце, ромска дјеца похађају двије основне школе на подручју Града Добој у школској 2023/2024. Према подацима образовних установа, ЈУ ОШ „Вук Стефановић Караџић“ похађа 18 дјечака и 3 дјевојчице, док ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ похађа 11 дјечака и 12 дјевојчица. Међу родитељима највећи проценат родитеља нема квалификације, односно нема завршену основну школу.

Од проблема које надлежни посебно истичу јесте нередовно похађање наставе, лоши исходи образовања, али и ризици по дјецу школског узраста као што је просјачење. Чести одласци у иностранство су један од важних проблема који не само да праве проблеме приликом повратка на наставу него представљају и један од могућих разлога за трајно напуштање образовања, посебно ученика старијих разреда.

У претходном периоду, Град Добој је у сарадњи са Вијећем Европе ученицима ромске националности омогућио додатну, односно туторску наставу у основним школама и набавку школског материјала и прибора што је према ставовима родитеља представљало значајну помоћ коју треба наставити и у наредном периоду. Већ годинама Град Добој, у сарадњи са Удружењем породица са троје и више дјеце „Понос“ Добој, врши набавку уџбеника и школског прибора за породице које су чланови овог удружења међу којима су и ромске породице.

Надлежни такође сматрају да је приоритет превенција едукативне запуштености дјеце предшколског узраста, те да је потребна организација додатних едукативних радионица за лакше учење и надокнаду градива за ученике основних школа као и подизање свијести родитеља о значају образовања и наставка образовања посебно за будуће запошљавање, али и општу добробит дјеце, остварење потенцијала и социјализацију. Из тог разлога, ЛАП 24/27 садржи широк спектар активности усмјерених на адекватне анализе, информисање, те пружање помоћи и подршке ученицима и родитељима током цјелокупног образовања почевши од информисања и подршке за похађање Програма за дјецу у години пред полазак у школу.

У **области здравствене заштите**, званични подаци индикују да су Роми у Граду Добој осигурани преко Фонда за здравствено осигурање Републике Српске што је потрђено и од

стране ромске медијаторке. Званични подаци о тачном броју осигураника ромске националности нису доступни обзиром да прописи и подзаконски акти који регулишу поступак вођења медицинске документације не садрже параметре везане за етничку нити вјерску припадност осигураника, односно пацијената.

Према незваничним процјенама надлежних здравствених служби, на годишњем нивоу између 250-300 пацијената посјети службе породичне медицине, док специјалистичку службу за гинекологију користи око 20 припадника ромске националности. Када су у питању посјете педијатријским службама број пацијената на мјесечном нивоу се креће од 20-25 дјеце. Стоматолошке услуге користи између 130-150 пацијената ромске националности на годишњем нивоу док хигијенско-епидемиолошка служба која проводи обавезну вакцинацију против дјечијих заразних болести, на мјесечном нивоу, послужи између 20-25 ромске дјеце узраста до 14 година старости. Центар за заштиту менталног здравља има око 10 корисника одрасле доби, док тим за дјецу и омладину који функционише у склопу истог центра, у активном третману, има око 20-30 малољетних корисника ромске националности.

У наредном периоду надлежни сматрају да је потребно радити на подизању свијести о значају здравствене заштите за укупан квалитет живота, информисању о начинима приступа различитим здравственим услугама те у фокус ставити информисање о значају превентивне здравствене заштите и систематских прегледа одраслих и дјеце. Теме као што су превентивни прегледи, одржавање здравих животних навика, заштита репродуктивног здравља, здравља жена, мајки и дјеце укључујући и имунизацију, као и значај заштите менталног здравља су важне како би се очувало здравље и смањила стопа обољевања и смртност у ромској заједници.

Посебну пажњу треба посветити информисању о различитим врстама здравствених услуга које су доступне становништву укључујући услуге Центра за ментално здравље, физикалну рехабилитацију, службе хитне медицинске помоћи те различитих програма превенције као што је превенција и рана детекција рака грлића материце, дојке, простате, дијабетеса итд. Наставак активности на информисању, едукацији и здравственом просвјешћавању треба да буде прилагођено по старосним групама и половима.

Када су у питању права из **области социјалне заштите**, по подацима ЈУ Центра за социјални рад Добој, међу корисницима социјалне заштите налазе се и припадници ромске популације и то као корисници права на повремену једнократну новчану помоћ, права на додатак за помоћ и његу другог лица као и права на личну инвалиднину, али због важећих прописа, званични подаци нису доступни с обзиром да се приликом вођења поступка подаци о етничкој или вјерској припадности не користе.

Један од додатних приоритета је и прикупљање поузданих података и праћење стања што ће се постићи анкетањем пацијената односно корисника услуга.

Информисање породица, које имају намјеру да привремено бораве у иностранству, о правима и обавезама које дотичу питања здравствене и социјалне заштите, али и образовања је такође један од приоритета. Неопходно је наставити информисање и едукацију ромске

популације на који начин да остваре своја загарантована права из области здравствене и социјалне заштите као и о осталим важним аспектима остваривања права као што су нпр. услови и које законске обавезе морају испунити да би користили та права, односно да их не би губили.

Са друге стране социо-економски проблеми чине ромску заједницу додатно рањивом када су у питању ризици од појаве друштвено-неприхватљивог понашања, насиља у породици посебно насиља над женама и дјецом и вршњачког насиља, али и озбиљних организованих форми експлоатације као што је трговина људима. Рад на информисању о постојећим прописима, правима и начинима заштите, као и активностима полиције и других институција и органа укључених у превенцију и сузбијање криминалитета и осигурање јавне сигурности, те заштите жртава су важне за снижавање ризико-фактора који су присутни посебно међу вишеструко рањивим сегментима популације каква је ромска.

Када је у питању социјализација, интеграција и друштвена кохезија, ту спорт и култура имају кључну улогу. Град Добој је препознатљив културни и спортски центар у којем су култура и спорт афирмисани као дјелатности од јавног интереса које доприносе добробити, социјализацији и представљају важан сегмент здравог раста и развоја дјеце и омладине.

Надлежни констатују да се ромска дјеца не укључују у спортске и друге активности у довољној мјери. У наредном периоду потребно је дјецу мотивисати и подржати да се укључе у културне, спортске и друге активности које се проводе у граду и у школама.

У додатку, потребно је активно поради и подржати активности усмјерене на промовисање ромске културе, историје и језика које ће се у наредном периоду проводити како у Граду тако и у школама, што ће такође додатно допринијети јачању сарадње и повјерења, промовисању суживота и толеранције међу дјецом и одраслима те оснажити ромску заједницу и омогућити њено активно укључивање у активности усмјерене како на очување језика, културе и традиције Рома, тако и у остале активности које се проводе у Граду.

Секторски циљеви

Како би се осигурала потпуна укљученост, једнакост, оснаживање и интеграција Рома, предложени су сљедећи секторски циљеви и мјере:

Секторски циљ 1: Ојачани институционални капацитети Града Добој за сарадњу са ромском заједницом

У оквиру секторског циља 1 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
1. Ојачани институционални капацитети Града Добој за сарадњу са ромском заједницом	1.1. Јачање људских капацитета Града Добој у сврху бољег праћења и унапрјеђења стања ромске популације
	1.2. Годишње мапирање и ажурирање потреба Рома у Граду Добој

Секторски циљ 2: Побољшани услови становања Рома на подручју града Добој

У оквиру секторског циља 2 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
2. Побољшани услови становања Рома на подручју града Добој	2.1. Санација и реконструкција стамбених јединица и изградња инфраструктуре
	2.2. Легализација стамбених јединица у ромским насељима

Секторски циљ 3: Омогућено запошљавање и боља запошљивост Рома

У оквиру секторског циља 3 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
3. Омогућено запошљавање и боља запошљивост Рома	3.1. Подршка запошљавању и samozapoшљавању Рома на подручју Града Добој
	3.2. Побољшање квалификационе структуре незапослених Рома

Секторски циљ 4: Побољшан приступ систему образовања за ромску дјецу

У оквиру секторског циља 4 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
4. Побољшан приступ систему образовања за ромску дјецу	4.1. Креирати услове за повећање броја дјеце ромске националности која заврше основно образовање
	4.2. Креирати услове за повећање броја особа ромске националности са завршеном средњом и високом школом

Секторски циљ 5: Унапрјеђена социјална и здравствена заштита Рома

У оквиру секторског циља 5 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
5. Унапрјеђена социјална и здравствена заштита Рома	5.1. Креирати услове за унапређење доступности и квалитета здравствене заштите за припаднике ромске националне мањине
	5.2. Унапрјеђење подршке из домена социјалних права и система превенције насиља у породици

Секторски циљ 6: Побољшани услови за заштиту права и промовисање језика, историје и културе Рома

У оквиру секторског циља 6 предвиђене су сљедеће мјере:

Секторски циљ	Мјера
6. Побољшани услови за заштиту права и промовисање језика, историје и културе Рома	6.1. Оснаживање заједнице и подизање информисаности о начинима остваривања и заштите права
	6.2. Очување и промовисање ромског језика, културе и историје
	6.3. Укључивање дјеце ромске националности у спортске активности

Образац локалног акционог плана (ЛАП 24/27)

Секторски циљ 1. Ојачани институционални капацитети Града Добој за сарадњу са ромском заједницом				
Мјера 1.1. Јачање људских капацитета Града Добој у сврху бољег праћења и унапрјеђења стања ромске популације				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу (у КМ)
1. Ангажовање припадника/ца ромске националности с циљем јачања сарадње са ромском заједницом	Број ангажованих особа	2024-2027	Градска управа, НВО	10.000 (Буџет Града, грантови)
2. Одржавање едукације са запосленима у јавном сектору на тему приступа заснованог на правима	Број одржаних радионица; број учесника (по функцији/полу)	2024-2027	Градска управа, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)
Мјера 1.2. Годишње ажурирање и мапирање потреба Рома у Граду Добој				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Организовање тематских састанака у мјесним заједницама у којима живе Роми и едукација о сарадњи са управом, начином имплементације ЛАП-у и анкетањау које ће се обављати	Број организованих састанака, број учесника (по полу)	2024-2027	Градска управа, Медијатор/ка за ромска питања у сарадњи са ЈУ Центар за социјални рад, здравствене и образовне установе, Завод за запошљавање, Комунално предузеће, НВО	500 (Буџет Града, грантови)
2. Израда упитника и анкетања ромске популације с циљем прикупљања података о приоритетним потребама Рома (по секторима ЛАП-а)	Број испуњених анкетних листића; Извјештај о резултатима анкете	2024-2027	Градска управа, Медијатор/ка за ромска питања	(у склопу ангажмана ромског медијатора/ке)

3. Израда извјештаја о потребама и приоритетима ромске популације	Број извјештаја (по теми)	2024-2027	Градска управа, Медијатор/ка за ромска питања	(у склопу ангажмана ромског медијатора/ке)
Објашњење: Један од начина да се омогући бржа интеграција ромске заједнице је да се оснажи дјеловање локалних институција које кроз директно планирање и пружање јавних услуга и кроз двосмјерну комуникацију са ромском заједницом могу да циљано приступе уклањању препрека и рјешавању приоритетних проблема. Кроз јачање људских капацитета ће се премостити недостатак организованог дјеловања представника ромске заједнице и омогућити градској управи да боље прати стање на терену и комуницира са ромском заједницом, док ће редовно анкетирање и извјештавање о потребама Рома омогућити надлежнима боље планирање ресурса и благовремену реализацију планираних мјера ЛАП-а. У додатку, у ромској заједници ће се трајно створити капацитети за ангажман, комуникацију и даљу сарадњу са релевантним јавним институцијама и установама те промовисати укључивање у процесе одлучивања о питањима која су важна за ромску заједницу док ће се кроз активности информисања о приступу заснованом на правима, запосленима у јавном сектору олакшати рад на имплементацији мјера предвиђених ЛАП-ом.				

Секторски циљ – 2. Побољшани услови становања Рома на подручју Града Добој				
Мјера – 2.1. Санација и реконструкција стамбених јединица и изградња инфраструктуре				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу у КМ
1. Анализа стања, потреба за санацију, реконструкцију и изградњу стамбених јединица и процјена потребних средстава	Извјештај	2024-2027	Градска управа	3.000 (Буџет Града, грантови)
2. Санација/реконструкција/изградња стамбених објеката за Роме	Број изграђених и санираних/реконструисаних стамбених јединица	2024-2027	Градска управа	Биће накандно утврђено (веза са Ц2/М2.1/А1)
3. Анализа стања и потреба за унапређење инфраструктуре /пратећих/заједничких садржаја	Извјештај са препорукама и процјеном потребних средстава	2024-2027	Градска управа	3.000 (Буџет Града, грантови)

4. Изградити или реконструисати инфраструктуру/пратеће/заједничке садржаје у насељима у којима живе Роми	Број изграђених и реконструисаних објеката инфраструктуре и пратећих/заједничких садржаја	2024-2027	Градска управа	Биће накандно утврђено (веза са Ц2/М2.1/А3)
5. Јачање културе становања и очувања животне средине и акције уређења околине и насеља (веза са зеленом агендом)	Број одржаних радионица/број учесника (по полу), број акција чишћења/озелењавања	2024-2027	Градска управа, Комунално предузеће, НВО	7.000 КМ (Буџет Града, грантови) / могуће повезивање са Ц3/М3.1/А3)
Мјера – 2.2. Легализација стамбених јединица у ромским насељима				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Израдити анализу потреба и план за легализацију објеката са препорукама и проценом потребних средстава за трошкове легализације	Извјештај о стању са препорукама/план легализације	2024-2027	Градска управа	5.000 (Буџет Града, грантови)
2. Обезбједити средства и легализовати бесправно изграђене стамбене објекте	Број легализованих стамбених објеката	2024-2027	Градска управа	Биће накандно утврђено (веза са Ц2/М2.2/А1)
Објашњење: Рјешавање стамбених проблема и уређење инфраструктуре (приступни путеви, канализација, расвјета, водоводна мрежа, игралишта и сл.) је комплексна материја, јер у стварности постоје реалне препреке као што су неријешени имовинско-правни односи коју додатно отежавају компликоване процедуре добијања потребних дозвола, непостојање поузданих података, и недостатак средстава и сл. Кроз израду потребних анализа постојећег стања, Град Добој ће моћи да направи детаљан план активности и потребних ресурса са роковима чиме ће се омогућити издвајања из Буџета, али и створити основ аплицирање на додатна, бесповратна донаторска средства уз помоћ којих може приступити трајном рјешавању стамбених проблема ромске популације на подручју Града Добој.				

Секторски циљ – 3. Омогућено запошљавање и боља запошљивост Рома				
Мјера – 3.1. Подршка запошљавању и samozapoшљавању Рома на подручју Града Добој				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. (Су)финансирати анализу / индивидуалних профила незапослених Рома на евиденцији 333 РС са препорукама за даље мјере	Извјештај о проведеној анализи; број профила (по стручној спреми, полу)	2024-2027	Градска управа, Завод за запошљавање РС	3.000 (Буџет Града, грантови)
2. Субвенционисати програме запошљавања и samozapoшљавања Рома	Број особа ромске националности које су укључене у програме	2024-2027	Градска управа у сарадњи са Заводом за запошљавање РС, НВО	25.000 (Буџет Града, грантови)
3. Израдити програм, осигурати средства и провести програм јавних радова <i>(веза са зеленом агендом)</i>	Број особа ромске националности које су укључене у јавне радове	2024-2027	Градска управа, Комунално предузеће, Завод за запошљавање, НВО	15.000 (Буџет Града, грантови) / могуће повезивање са Ц2/М2.1/А5)
4. Организовати округле столове социјалног дијалога на тему могућности запошљавања Рома и других циљних категорија	Број организованих радионица, Број учесника (по полу)	2024-2027	Градска управа, Завод за запошљавање, Центар за социјални рад, привредници, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)
5. Организовати едукацију о тражењу посла коришћењем интернет претраживача и претраживању „Берзе рада“ 333 РС <i>(веза са дигиталном агендом)</i>	Број организованих радионица, Број учесника (по полу), почетна/излазна анкета о дигиталној писмености учесника едукације	2024-2027	Градска управа, Завод за запошљавање, Центар за социјални рад, НВО	1.500 (Буџет Града, грантови)

Мјера – 3.2. Побољшање квалификационе структуре незапослених Рома

Активност	Очекивани резултат		Носиоци активности	Буџет активности
1. Организовати радионице у ромским заједницама са циљем информисања о могућностима стицања квалификација, запошљавања и самозапошљавања кроз програме 333 РС	Број организованих радионица, Број учесника (по полу)	2024-2027	Градска управа, Завод за запошљавање, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)
2. Субвенционисати програме стицања првог занимања, преквалификације или доквалификације незапослених Рома на евиденцији 333 РС	Број особа ромске националности које су укључене у програме	2024-2027	Градска управа, Завод за запошљавање, Школе, НВО	6.000 (Буџет Града, грантови)

Објашњење: Незапосленост међу Ромима је већа него међу општом популацијом што је директна посљедица лоше квалификационе структуре гдје велика већина Рома на евиденцији Завода за запошљавање Републике Српске је без квалификација. Висока стопа младих који су ван тржишта рада и ван система образовања је забрињавајуће висока. Кроз израду детаљних анализа и профила незапослених Рома на евиденцији 333 РС са препорукама и кроз промоцију и (су)финансирање програма запошљавања и самозапошљавања, те програма оспособљавања за тржиште рада који проводи 333 РС омогућиће се провођење интервенција усмјерених на побољшање квалификационе структуре и запошљавање. Кроз јавне радове ће се мотивисати и дугорочно незапослени Роми који ће на тај начин не само зарадити него дати и позитиван допринос за добро заједнице и Града. Социјални дијалог са привредницима ће промовисати постојеће програме запошљавања и подршке, али и омогућити дискусију о баријерама за запошљавање, те омогућити креирање будућих мјера усмјерених на приоритетне циљне групе. Мјере усмјерене на побољшање квалификационе структуре су комплементарне напорима у области образовања чији исход односно заједнички (кумулативни) ефекат треба да доведе до побољшања квалификационе структуре и запошљавања Рома у Граду Добој.

Секторски циљ 4. Побољшан приступ систему образовања за ромску дјецу				
Мјера 4.1. Креирати услове за повећање броја дјеце ромске националности која заврше основно образовање				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Израдити анализу стања (број дјеце за припремну наставу, број ученика у основним школама, породична анамнеза, језичке и друге баријере и сл.)	Извјештај о резултатима анализе	2024-2027	Градска управа, основне школе, Центар за социјални рад	3.000 (Буџет Града, грантови)
2. Едукација родитеља и старатеља дјеце ромске националности о потреби и начину укључивања дјеце у предшколско и основно образовање	Број одржаних радионица, број родитеља/старатеља који су прошли едукацију	2024-2027	Градска управа, основне школе,	1.000 (Буџет Града, грантови)
3. Ангажман асистената у настави чији је задатак пружање подршке ученицима ромске националности	Број ангажованих асистената, број дјеце којима је пружена подршка	2024-2027	Градска управа, основне школе, 333, НВО	5.000 (Буџет Града, грантови)
4. Организација едукације за ученике старијих и завршних разреда основних школа о важности наставка школовања и каријерно савјетовање	Број одржаних радионица, број родитеља/старатеља који су прошли едукацију	2024-2027	Градска управа, основне школе, 333, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)
5. Осигурати бесплатне уџбенике и превоз за ученике ромске националности који похађају основну школу	Број набављених комплета уџбеника	2024-2027	Градска управа, школе, НВО	4.000 (Буџет Града, грантови)
6. Организација тематских састанака са родитељима и дјецом о темама које су важне за позитивне исходе образовања и превенцију раног напуштања итд.	Број одржаних састанака, број учесника	2024-2027	Градска управа, школе, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)

7. Организација туторства за ученике ромске националности којима је потребна додатна подршка у настави (ваннаставне активности)	Број ученика којима је осигурана подршка, број одржаних часова	2024-2027	Градска управа, школе, Центар за социјални рад, НВО	5.000 (Буџет Града, грантови)
Мјера – 4.2. Креирати услове за повећање броја особа ромске националности са завршеном средњом и високом школом				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Обезбједити финансирање куповине уџбеника и превоза за ученике ромске националности који похађају средњу школу	Број ученика ромске националности који су искористили субвенцију превоза	2024-2027	Градска управа	2.000 (Буџет Града, грантови)
2. Обезбједити средства за стипендирање студената ромске националности	Број стипендираних студената (по полу)	2024-2027	Градска управа	1.200 (Буџет Града, грантови)
<p>Објашњење: За бољу друштвену укљученост Рома важно је повећати број особа ромске националности, оба пола, са завршеном основном и средњом школом, занатом и факултетом како би се на тај начин омогућило припадницима ромске националне мањине да буду конкурентнији на тржишту рада. Посебно је важно зауставити тренд раног напуштања образовања. Провођењем горе неведених активности родитељи дјеце ромске националности едуковаће се о обавези, потреби, користи и начинима укључивања дјеце у образовни процес и објасниће се важност и могућности које имају дјеца ромске националности ако редовно похађају образовне институције и успјешно доврше школовање. Код ученика завршних разреда основне школе подиће се степен информисаности о могућностима и користи од наставка образовања. Осигурањем бесплатних уџбеника и превоза за дјецу ромске националности која живе на значајној удаљености од школе уклањају се баријере које намеће социо-економска ситуација у којој живе и пружа додатна подршка. Стипендирање студената има за циљ да мотивише родитеље и ученике да наставе са школовањем, постигну успјех и да се тиме у коначници омогући креирање нових кадрова и младих стручњака који ће даље служити и мотивисати ромску заједницу и друштво у цјелини.</p>				

Секторски циљ – 5. Унапрјеђена социјална и здравствена заштита Рома				
Мјера – 5.1. Креирати услове за унапређење доступности и квалитета здравствене заштите за припаднике ромске националне мањине				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Провести годишњу анкету у ромској заједници везану за здравствено стање (укљ. Имунизацију) и остваривање права из домена здравствене заштите	Број анкетираних, Извјештај о резултатима анкете	2024-2027	Градска управа, Дом здравља, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)
2. Организовати едукативне програме из области превентивне заштите здравља, имунизацији и другим темама	Број организованих едукативних програма, број учесника (по теми/по полу)	2024-2027	Градска управа, Дом здравља, Медијатор/за ромска питања, НВО	3.000 (Буџет Града, грантови)
3. Организовати едукативне програме у циљу превенције наркоманије, алкохолизма и других облика зависности	Број организованих едукативних програма, број учесника (по теми/по полу)	2024-2027	Градска управа, Дом здравља, НВО	2.000 (Буџет Града, грантови)
4. Обезбједити средства за бесплатне специјалистичке превентивне прегледе	Број извршених прегледа (по врсти прегледа/по полу/по доби пацијента)	2024-2027	Градска управа, Дом здравља, НВО	5.000 (Буџет Града, грантови)
Мјера – 5.2. Унапређење подршке из домена социјалних права и система превенције насиља у породици				
Активност	Индикатор		Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Провести детаљну анкету у ромској заједници везану за остваривање права из домена социјалне заштите	Извјештај о остваривању основних и проширених права, број ромских породица које су корисници права социјалне заштите	2024-2027	Градска управа, Центар за социјални рад	1.000 (Буџет Града, грантови)

2. Едукација у ромској заједници о начину остваривања права из домена социјалне заштите	Број одобрених захтјева/издатих рјешења (по полу, по врсти права, по износу)	2024-2027	Градска управа, Центар за социјални рад	600 (Буџет Града, грантови)
3. Осигурати да старе, непокретне и инвалидне особе добију адекватну помоћ путем Црвеног крста Добој	Број лица којима је одобрена помоћ (по врсти помоћи/по полу/по доби)	2024-2027	Градска управа, Центар за социјални рад, Црвени крст	2.000 (Буџет Града, грантови)
4. Осигурати средства за набавку помагала за лица са инвалидитетом	Број лица којима је одобрена помоћ (по врсти помоћи/по полу/по доби)	2024-2027	Градска управа, Центар за социјални рад	4.000 (Буџет Града, грантови)

Објашњење: Редовном здравственом заштитом је обухваћен највећи број припадника ромске националне мањине који живе на поручју Града Добој. Припадници ромске националне мањине врло ријетко користе права из области здравствене заштите и у случају када су им та права осигурана, посебно када је у питању примарна и превентивна здравствена заштита. Проведбом предложених активности утврдиће се тренутно стање, подићи ниво информисаности ромске заједнице о њиховим правима из области здравствене заштите, предностима обављања превентивних здравствених прегледа, имунизацији дјеце и другим темама важним за очување здравља и превенцију болести. На исти начин ће се приступити и анализи стања у области социјалне заштите и подизању информисаности о условима и начинима остваривања тих права чиме ће се осигурати боља покривеност услугама здравствене и социјалне заштите, унаприједити тренутна сарадња са заједницом и осигурати боља ефикасност постојећих механизма подршке и заштите посебно најрањивијих појединаца.

Секторски циљ 6. Побољшани услови за заштиту права и промовисање језика, историје и културе Рома				
Мјера – 6.1. Оснаживање заједнице и подизање информисаности о начинима остваривања и заштите права				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Организација тематских састанака о остваривању права, надлежностима институција и установа, остваривању приступа услугама и укључивању у процесе одлучивања на нивоу локалне самоуправе	Број радионица, број учесника (по теми/по полу)	2024-2027	Градска управа, школе, НВО	1.500 (Буџет Града, грантови)
2. Креирати и реализовати програме превенције и сузбијања насиља у породици, едукације о ризицима трговине људима итд.	Број креираних и реализованих програма, број одржаних едукација, број учесника (по теми/ по полу)	2024-2027	Градска управа, Центар за социјални рад, Полицијска станица Добој, школе	2.500 (Буџет Града, грантови)
3. Едукација о коришћењу интернета за претрагу и обраћање надлежнима (веза са дигиталном агендом)	број одржаних едукација, број учесника (по теми/ по полу)	2024-2027	Градска управа	2.500 (Буџет Града, грантови)
Мјера – 6.2. Очување и промовисање ромског језика, културе и историје				
Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Осигурати средства за одржавање округлог стола на тему интеграције Рома и изазовима реализације ЛАП-а	Број учесника (по полу, функцији)	2024-2027	Градска управа, школе, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)

2. Осигурати средства за промоцију и афирмацију ромске културе у Граду и школама	Број културних догађаја на подручју града Добој	2024-2027	Градска управа, школе, НВО	3.500 (Буџет Града, грантови)
3. Организовати подјелу симболичних поклона за дјецу ромске националности приликом обиљежавања значајних датума	Број подјељених поклона за дјецу ромске националности	2024-2027	Градска управа, НВО	1.000 (Буџет Града, грантови)

Мјера – 6.3. Укључивање дјеце ромске националности у спортске активности

Активност	Индикатор	Период реализације	Носиоци активности	Буџет активности на годишњем нивоу
1. Одржати радионице са родитељима и промовисати спорт за дјецу школског узраста	Број одржаних радионица	2024-2027	Градска управа, НВО	500 (Буџет Града, грантови)
2. Обезбједити финасијску подршку за учлањивање дјеце ромске националности у спортске клубове и куповину опреме	Број дјеце ромске националности која су укључена спортске активности	2024-2027	Градска управа, НВО	1.500 (Буџет Града, грантови)

Објашњење: Кроз сарадњу институција са заједницом подиће се информисаност о проблемима као што је насиље у породици и трговина људима, те осигурати да се ојача повјерење и успостави ближа сарадња са заједницом чиме ће се омогућити адекватна превенција, благовремено откривање, пријављивање и интервенисање као и заштита жртава. У додатку, појединци и заједница ће бити информисани и охрабрени да се укључе у процесе одлучивања те добити информације о условима и начину остваривања права, те осигурању приступа јавним услугама и сервисима. За бољу друштвена укљученост Рома поред оснаживања потребно је усмјерити и додатне напоре на очување и промоцију ромског језика и културе. Промоција садржаја којим се промовише и афирмише ромска култура ће допринијети обостраном разумијевању и прихватању разноликости, смањењу утицаја негативних стереотипа.

Мониторинг и извјештавање

Градоначелник ће именовати комисију за праћење реализације која ће бити задужена за редован, континуиран мониторинг напретка у рализацији ЛАП-а и редовно, годишње, извјештавање, по датим индикаторима.

По истеку последње године имплементације, а након израде четвртог редовног годишњег извјештаја, комисија за праћење реализације ће израдити завршни (кумулативни) извјештај о резултатима који су постигнути у периоду имплементације ЛАП-а укључујући и укупан ниво утрошених средстава без обзира на извор финансирања.

Током израде завршног (кумулативног) извјештаја, комисија за праћење реализације ће прикупити све релевантне податке и кроз консултације са представницима надлежних (који су директно и индиректно укључени у provedбу ЛАП-а) и представницима ромске заједнице, удружења грађана и других заинтересованих, формулисати закључке и препоруке за наредни период.

На основу члана 39. и 82. став 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16, 36/19, 61/21) и чланом 35. и 76. Статута Града Добој („Службени гласник Града Добој“ број: 1/17, 3/22) и члана 128. Пословника Скупштине Града Добој („Службени гласник Града Добој“ број 1/17), Скупштина Града Добој на сједници одржаној _____ године, донјела је:

ЗАКЉУЧАК

1. Скупштина Града Добој усваја Локални акциони план за социо-економско укључивање Рома и Ромкиња на подручју Града Добој за период 2024.-2027. године.
2. Саставни дио овог закључка чини Локални акциони план за социо-економско укључивање Рома и Ромкиња на подручју Града Добој за период 2024.-2027. године.
3. Овај закључак ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Добој“.